

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22200 - Història de l'Educació / 40
Titulació	Grau de Pedagogia (Pla 2016) - Primer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Francisca Comas Rubí	09:30	11:30	Dimecres	10/09/2018	27/02/2019	despatx C104
(Responsable) xisca.comas@uib.es	10:00	12:00	Divendres	01/03/2019	31/05/2019	DESPATX C104

Contextualització

L'assignatura Història de l'Educació s'imparteix en el primer curs del Grau en Pedagogia durant el primer semestre, i té un caràcter bàsic i fonamental per a la formació dels futurs pedagogs i pedagogues.

Juntament amb les assignatures Teoria de l'educació, Evolució i consolidació dels sistemes educatius, i Pedagogia contemporània, configura la matèria Bases teòriques i històriques inclosa en el mòdul anomenat Fonaments teòrics d'aquests estudis de Grau. En conseqüència, les quatre assignatures que formen aquesta matèria anomenada Bases teòriques i històriques estan coordinades i es complementen, essent la Història de l'educació, pel seu caràcter introductor, la primera de les quatre que l'alumne hauria de cursar.

La història de l'educació se centra en els fonaments històrics i teòrics de l'educació. El seu objectiu és donar a conèixer l'evolució dels esdeveniments educatius al llarg de la història, així com les principals corrents de pensament que han estudiat l'educació per tal d'entendre la realitat actual. Amb aquesta assignatura l'alumne/a coneixerà les principals línies de l'evolució dels esdeveniments educatius del passat, situant-los en l'espai i en el temps, tot establint les relacions que es donen entre ells. Podrà interpretar i treure conclusions sobre les relacions de causa-efecte que s'han establert al llarg del desenvolupament històric de l'educació, tot utilitzant la terminologia i els recursos metodològics i conceptuals propis de la història com a disciplina científica. També s'introduirà en tasques de recerca i interpretació de fonts documentals.

Requisits

No s'exigeixen requisits essencials per cursar aquesta assignatura.

Guia docent

Recomanables

S'aconsella cursar aquesta assignatura abans que la resta d'assignatures que conformen la matèria de Bases teòriques i històriques.

Competències

Específiques

- * B1. Comprendre els referents teòrics, històrics, culturals, comparats, polítics, ambientals, legals i antropològics de l'educació .

Genèriques

- * A1. Capacitat per comprendre la complexitat dels processos educatius en general i dels processos formatius en particular .
- * A4. Capacitat per analitzar i qüestionar les concepcions de l'educació derivades de la recerca .
- * A12. Capacitat per treballar en equip amb els companys com a condició necessària per a la millora de la seva activitat professional, compartint coneixements i experiències .
- * A.18. Capacitat per expressar-se i entendre idees, conceptes i sentiments oralment i per escrit amb un nivell d'us adequat als destinataris .
- * A.19. Capacitat per cercar, seleccionar, ordenar, relacionar, avaluar i valorar informació científica procedent de diferents fonts .

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Els continguts d'aquesta assignatura es distribueixen en 5 blocs temàtics, cada un dels quals conté un o més temes que es treballaran tant a nivell teòric com pràctic, amb l'objectiu d'assolir les competències d'aquesta assignatura

Continguts temàtics

Bloc I. L'Educació a les cultures clàssiques: la formació del ciutadà

Tema 1. La Paideia grega

Context històric, evolució dels conceptes de Paideia i Areté, la Paideia espartana, la Paideia atenenca, de l'Enkiklios Paideia a l'Hel·lenisme.

Tema 2. L'educació a l'antiga Roma

Evolució històrica, elements configuradors del caràcter romà, la influència hel·lenística, l'ideal d'Humanitas, el sistema educatiu romà.

Bloc II. La qüestió educativa en els orígens del cristianisme.

Tema 3. L'educació cristiana primitiva i les aportacions pedagògiques de la Patrística.

Guia docent

Orígens del Cristianisme, l'evolució de la Patrística, les institucions educatives paleocristianes i els seus continguts.

Bloc III. Cultura, educació i conservació del saber a l'Europa durant l'Edat Mitjana.

Tema 4. Cultura i educació a l'Europa cristiana

Crisi cultural i conservació del saber occidental en l'alta Edat Mitjana, la *Renovatio* carolíngia, les institucions educatives medievals (monacat, escoles catedralícies, Universitat), l'educació del cavaller, l'educació als gremis, l'educació de la dona.

Tema 5. Cultura i el pensament en el món musulmà medieval.

Orígens, fonaments i expansió de l'Islam, ciència i educació a Al-Andalus, la Península Ibèrica i el seu paper en la transmissió de sabers islàmics a l'Europa Cristiana

Bloc IV. Educació a l'Edat Moderna: de l'Humanisme a la Il·lustració.

Tema 6. L'Humanisme i la seva repercussió sobre les Reformes Protestant i Catòlica

L'inici de l'Edat Moderna, Renaixement i Humanisme a nivell històric, l'educació humanista, els pensadors humanistes, les reformes protestants i els seus models educatius, les institucions educatives del reformisme catòlic.

Tema 7. De la revolució científica a la Il·lustració: pensament i pràctica educativa.

La revolució científica i les seves conseqüències religioses i filosòfiques, el realisme pedagògic de Comenius, les revolucions burgeses i els ideals educatius de la Il·lustració

Bloc V. L'educació a l'Època Contemporània

Tema 8. El pensament pedagògic i la pràctica educativa durant els segles XIX i XX

El naturalisme pedagògic de Rousseau i les seves repercussions en el pensament pedagògic contemporani, Estat liberal y educació, el naixement dels sistemes educatius liberals, escola tradicional versus moviments de renovació pedagògica al llarg del segle XX.

Metodologia docent

Els continguts de l'assignatura es treballaran, de manera presencial i autònoma, en grup i individualment, tant a nivell teòric com pràctic.

De manera presencial i en grup hi haurà:

- Classes de grup gran, en les que s'exposaran les idees principals dels temes compresos en els blocs de continguts de l'assignatura.
- Classes de grup mitjà, en les que es treballaran part dels continguts dels blocs temàtics a través d'una sèrie d'activitats en grup (comentaris text, debats, visites, exposicions dels alumnes, etc.).

De manera individual i autònoma:

- Els alumnes hauran de fer un treball de recerca i síntesi sobre personatge rellevant inclòs en els continguts de l'assignatura. Es podrà fer servir alguna classe de grup mitjà per fer el seguiment i tutorització d'aquest treball de curs.
- Els alumnes hauran de completar els continguts treballats a les classes presencials a través de la bibliografia bàsica i/o complementària publicada en aquesta guia docent, o, si és el cas, mitjançant altres recursos recomenats per la professora.

Guia docent

Volum de treball

A continuació s'especifica el número d'hores que es preveu que l'alumnat hauria de dedicar a cada una de les activitats presencials o no presencials proposades en aquesta assignatura. Així mateix, s'indica la seva correspondència en crèdits ECTS i el percentatge de volum de feina que representen.

Activitats de treball presencial (1,84 crèdits, 46 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Explicació dels continguts	Grup gran (G)	La principal finalitat de les classes de grup gran serà transmetre una visió global, estructurada i clara d'un tema concret perquè serveixi a l'alumnat de guia per a la seva posterior ampliació i assimilació amb ajut de la bibliografia i recursos recomenats. Aquestes explicacions faran en forma principalment de lliçons magistrals, que es podran combinar amb altres activitats participatives de l'alumnat i amb el suport de recursos didàctics diversos (documentals, projeccions, imatges, etc.)	30
Classes pràctiques	Sessions de grup mitjà	Grup mitjà (M)	<p>Amb la finalitat de reforçar l'adquisició de coneixements i competències contemplades en aquesta assignatura, durant les classes de grup mitjà es treballaran de manera continuada part dels continguts dels blocs temàtics de l'assignatura a través d'una sèrie d'activitats. Per a la realització d'aquestes activitats la professora podrà indicar la lectura prèvia i obligatòria de material bibliogràfic complementari.</p> <p>Aquestes activitats es realitzaran de manera presencial durant les hores de grup mitjà, normalment en petits grups, i no seran recuperables (qui no assisteixi a alguna sessió pràctica perdrà la part proporcional de la nota derivada d'aquella activitat i de l'assistència a la classe en la que s'ha fet). Hi podrà haver diferents modalitats d'activitats, com comentari de textos, anàlisis comparatius, visualització i crítica de documentals i/o altres recursos audiovisuals, debats, exposicions preparades pels alumnes, etc. De cada activitat el professor/a podrà exigir l'entrega d'algun material.</p>	14
Avaluació	Prova parcial dels continguts (II)	Grup gran (G)	<p>Durant el període d'avaluació complementària, per avaluar l'adquisició comprensiva dels coneixements referits a la resta de blocs temàtics de l'assignatura no avaluats en la primera prova parcial, es farà una segona prova escrita.</p> <p>La prova, que consistirà en 2 preguntes a desenvolupar, es valorarà de 0 a 10 punts (cada pregunta valdrà un màxim de 5 punts). La durada de la prova serà de 60 minuts. Perquè aquesta prova faci mitja amb la resta de notes obtingudes s'haurà d'aprovar amb una nota mínima de 5, en cas que la prova es suspengui amb una nota inferior, es podrà recuperar durant el període d'avaluació extraordinària.</p>	1
Avaluació	Prova Parcial dels continguts (I)	Grup gran (G)	Durant el període d'avaluació contínua es farà una prova escrita sobre part dels continguts de l'assignatura, treballats tant a les classes de grup gran com mitjà, per avaluar	1

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
			l'adquisició comprensiva dels coneixements referits als primers blocs temàtics de l'assignatura. La prova, que consistirà en 2 preguntes a desenvolupar, es valorarà de 0 a 10 punts (cada pregunta valdrà un màxim de 5 punts). La durada de la prova serà de 60 minuts. Perquè aquesta prova faci mitja amb la resta de notes obtingudes s'haurà d'aprovar amb una nota mínima de 5, en cas que la prova es suspengui amb una nota inferior, es podrà recuperar durant el període d'avaluació complementària i extraordinària.	

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (4,16 crèdits, 104 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Ampliació dels continguts i preparació prèvia d'activitats	Lectura comprensiva dels materials bibliogràfics indicats tant per a complementar les classes teòriques com per preparar les activitats pràctiques. Per a alguna activitat de les sessions pràctiques l'alumnat pot haver de preparar alguna exposició oral amb l'ajut de material de suport (power point, etc.), o completar per escrit alguna activitat iniciada durant la classe.	50
Estudi i treball autònom individual	Estudi dels continguts	A partir de l'explicació dels temes feta a classe, la bibliografia bàsica, les activitats realitzades i les lectures complementàries recomenades, l'alumnat haurà d'estudiar els continguts de cada tema de manera comprensiva.	24
Estudi i treball autònom individual	Treball de curs	Cada alumne/a, de manera individual, haurà de fer un treball de recerca bibliogràfica i síntesi explicativa sobre un personatge rellevant en la història de l'educació. Les indicacions sobre com fer el treball, apartats, etc., es donaran a l'inici del curs.	30

Riscs específics i mesures de protecció

En funció de les possibilitats, es podrà organitzar alguna sortida al llarg del curs, relacionada amb el desenvolupament de l'assignatura. Aquesta sortida, si es fa, es farà en els marges horaris de l'assignatura i implicarà el desplaçament de l'alumnat fora del Campus de la UIB, bé sigui amb transport públic, be amb mitjans particulars de transport.

Guia docent

A través de l'aula virtual s'informarà, si escau, de tots els detalls de les sortides programades, i els riscos que puguin implicar.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà a través de diferents tècniques que s'especifiquen a continuació.

Qualsevol activitat que es presenti, incloses les proves escrites, haurà de tenir cura de l'expressió escrita, així com de l'ortografia i la gramàtica.

Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques de classe (grup gran i grup mitjà) podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Explicació dels continguts

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	La principal finalitat de les classes de grup gran serà transmetre una visió global, estructurada i clara d'un tema concret perquè serveixi a l'alumnat de guia per a la seva posterior ampliació i assimilació amb ajut de la bibliografia i recursos recomenats. Aquestes explicacions faran en forma principalment de lliçons magistrals, que es podran combinar amb altres activitats participatives de l'alumnat i amb el suport de recursos didàctics diversos (documentals, projeccions, imatges, etc.)
Criteris d'avaluació	Es valorarà l'assistència participativa, responsable i respectuosa a les classes de grup gran.
Percentatge de la qualificació final:	5%

Sessions de grup mitjà

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	Amb la finalitat de reforçar l'adquisició de coneixements i competències contemplades en aquesta assignatura, durant les classes de grup mitjà es treballaran de manera continuada part dels continguts dels blocs temàtics de l'assignatura a través d'una sèrie d'activitats. Per a la realització d'aquestes activitats la professora podrà indicar la lectura prèvia i obligatòria de material bibliogràfic complementari. Aquestes activitats es realitzaran de manera presencial durant les hores de grup mitjà, normalment en petits grups, i no seran recuperables (qui no assisteixi a alguna sessió pràctica perdrà la part proporcional de la nota derivada d'aquella activitat i de l'assistència a la classe en la que s'ha fet). Hi podrà haver diferents modalitats d'activitats, com comentari de textos, anàlisis comparatius, visualització i crítica de documentals i/o altres

Guia docent

	recursos audiovisuals, debats, exposicions preparades pels alumnes, etc. De cada activitat el professor/a podrà exigir l'entrega d'algun material.
criteris d'avaluació	Es valorarà l'assistència participativa en totes i cada una de les sessions pràctiques per igual, així com també l'execució i els resultats de les activitats que es facin, les exposicions orals, i/o el material resultant que el professor/a demani que s'entregui. Es valorarà l'expressió oral i escrita, i també es valorarà l'interès, el respecte als companys i la col.laboració de l'alumne/a en el bon desenvolupament de la pràctica. Les sessions de pràctiques no són recuperables.
Percentatge de la qualificació final:	20%

Prova parcial dels continguts (II)

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Durant el període d'avaluació complementària, per avaluar l'adquisició comprensiva dels coneixements referits a la resta de blocs temàtics de l'assignatura no avaluats en la primera prova parcial, es farà una segona prova escrita. La prova, que consistirà en 2 preguntes a desenvolupar, es valorarà de 0 a 10 punts (cada pregunta valdrà un màxim de 5 punts). La durada de la prova serà de 60 minuts. Perquè aquesta prova faci mitja amb la resta de notes obtingudes s'haurà d'aprovar amb una nota mínima de 5, en cas que la prova es suspengui amb una nota inferior, es podrà recuperar durant el període d'avaluació extraordinària.
criteris d'avaluació	Es valorarà: - El nivell de coneixements adquirits - La comprensió dels continguts. - La claretat, coherència i capacitat de síntesi en les respostes - La correcta utilització del llenguatge (els examens es podran fer tant en català com en castellà, havent de tenir cura de l'ortografia i la gramàtica)
Percentatge de la qualificació final:	25% amb qualificació mínima 5

Prova Parcial dels continguts (I)

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Durant el període d'avaluació contínua es farà una prova escrita sobre part dels continguts de l'assignatura, treballats tant a les classes de grup gran com mitjà, per avaluar l'adquisició comprensiva dels coneixements referits als primers blocs temàtics de l'assignatura. La prova, que consistirà en 2 preguntes a desenvolupar, es valorarà de 0 a 10 punts (cada pregunta valdrà un màxim de 5 punts). La durada de la prova serà de 60 minuts. Perquè aquesta prova faci mitja amb la resta de notes obtingudes s'haurà d'aprovar amb una nota mínima de 5, en cas que la prova es suspengui amb una nota inferior, es podrà recuperar durant el període d'avaluació complementària i extraordinària.
criteris d'avaluació	Es valorarà: - El nivell de coneixements adquirits - La comprensió dels continguts. - La claretat, coherència i capacitat de síntesi en les respostes

Guia docent

- La correcta utilització del llenguatge (els examens es podran fer tant en català com en castellà, havent de tenir cura de l'ortografia i la gramàtica)

Percentatge de la qualificació final: 25% amb qualificació mínima 5

Treball de curs

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Cada alumne/a, de manera individual, haurà de fer un treball de recerca bibliogràfica i síntesi explicativa sobre un personatge rellevant en la història de l'educació. Les indicacions sobre com fer el treball, apartats, etc., es donaran a l'inici del curs.
Criteris d'avaluació	Es valorarà: - Capacitat de recerca bibliogràfica. - Capacitat d'anàlisi i de síntesi de coneixements derivats de diferents fonts. - Capacitat d'expressar-se correctament per escrit - Capacitat d'elaborar un treball respectant els aspectes formals indicats.

Percentatge de la qualificació final: 25% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

És imprescindible la utilització de la bibliografia bàsica, i de les lectures concretes indicades pel professorat, per a la preparació dels continguts de l'assignatura. Així mateix s'inclou una bibliografia complementària per ampliar o contrastar els continguts de l'assignatura.

Bibliografia bàsica

- BOWEN, J. Historia de la educación occidental. 3 toms. Barcelona: Herder, 1976-1992.
IYANGA PENDI, A. Historia de la educación musulmana. Valencia: Nau Llibres, 1998.
IYANGA PENDI, A. Historia de la Universidad en Europa. Valencia: Servei publicacions Universitat de València, 2000. Pàgs. 11-60
NAVA RODRÍGUEZ, M.T. La educación en la Europa Moderna. Madrid: Síntesis, 1992
NEGRÍN FAJARDO, O.; VERGARA CIORDIA, J. Historia de la Educación. De la Grecia Clásica a la educación contemporánea. Madrid: UNED. Centro de Estudios Ramón Areces, 2011.

Bibliografia complementària

- * AAVV. Historia de la Educación en España y América. 3 volúmenes. Madrid: Morata. SM Fundación Santa María, 1994
- * BALLARÍN, P. Educación de las mujeres en la España contemporánea (siglos XIX y XX). Madrid: Síntesis, 2001.
- * BELENGUER CALPE, E. Humanismo y educación: una historia de la pedagogía. Barcelona: PPU, 1998.
- * BONNER, S.F. La educación en la Roma antigua: desde Catón en Viejo a Plinio el joven. Barcelona: Herder, 1984.
- * CAPITÁN DÍAZ, A. Historia de la Educación I. Edades Antiguas y Media. Granada: Universidad de Granada,
- * DELGADO, B. Historia de la infancia. Barcelona: Ariel, 1998.
- * DELGADO, B. La educación en la Reforma y Contrarreforma. Madrid: Síntesis, 2002.

Guia docent

- * ESCOLANO BENITO, A. Educación y economía en la España de la Ilustración. Madrid, 1988.
- * ESTEBAN, L. La educación en el Renacimiento. Madrid: Síntesis, 2002.
- * FERNÁNDEZ QUINTANILLA, P. La mujer ilustrada en la España del siglo XVIII. Madrid: Ministerio de Cultura, 1981.
- * GARÍN, E. La educación en Europa 1400-1600. Barcelona: Grijalbo, 1987.
- * GOZALBES BUSTO, G. 'La enseñanza en la España musulmana'. Cuadernos de la Biblioteca Española de Tetuán, 11, 1975, págs. 7-35
- * IGLESIA DUARTE, J.I. (coord.). La enseñanza en la edad Media. Logroño: Instituto de Estudios Riojanos, 2000.
- * JAEGGER, W. Cristianismo primitivo y paideia griega. México: FCE, 1965.
- * JAEGGER, W. Paideia: los ideales de la educación griega. México-Madrid-Buenos Aires: F.C.E., 1985, 2ª edic.
- * LABRADOR HERRÁIZ, C.. La 'Ratio Studiorum' de los Jesuitas. Madrid: Universidad Pontificia de Comillas, 1986.
- * LEVI, G. & SCHMITT, J.C. (dirs.) Historia de los jóvenes. Tomo I. De la Antigüedad a la Edad Moderna. Madrid: Santillana y Taurus, 1996.
- * LOZANO, C. La educación en los siglos XIX y XX. Madrid: Síntesis, 1994.
- * MARROU, H. Historia de la Educación en la antigüedad. Buenos Aires Eudeba, 1965.
- * MIRÓ MONTOLIU, M.I. Historia de la educación en la España judía medieval, Zaragoza : Riopiedras, 2013.
- * MONTERO HERRERO, S. 'Quintiliano y la enseñanza pública'. En: Revista Española de pedagogía, núm. 148, págs. 91-95, 1980.
- * NEGRÍN FAJARDO, O. 'El niño expósito en el Despotismo Ilustrado. Su crianza y educación'. En: Historia de la Educación, núm. 18, págs. 51-66, 1999.
- * NEGRÍN FAJARDO, O. Educación popular en la España de la segunda mitad del siglo XVIII. Madrid: UNED, 1987.
- * PUELLES BENÍTEZ, M. de. Política y educación en la España contemporánea. Madrid: UNED, 2004.
- * REDONDO, E.; LASPALAS, J. Historia de la Educación I. Edad Antigua. Madrid: Dykinson, 1997.
- * RICHE, P. La educación en la cristiandad antigua. Barcelona: Herder, 1983.
- * RUIZ BERRIO, J. Génesis de los sistemas educativos nacionales: historia de los sistemas educativos contemporáneos. Madrid: UNED, 1988.
- * RUIZ RODRIGO, C.; PALACIO LIS, I. Pauperismo y educación en los siglos XVIII y XIX. Apuntes para una Historia de la Educación Social en España. Valencia: Departamento de Educación Comparada e Historia de la Educación de la Universidad de Valencia, 1995
- * SANTOLARIA SIERRA, F.F. Marginación y educación. Historia de la educación social en la España moderna y contemporánea. Barcelona: Ariel, 1997.
- * SANTONI RUGIU, A. (1981): Historia social de la educación. Barcelona: Reforma de la Escuela
- * TIANA, A.; SOMOZA, M.; BADANELLI, A. (coord.) Historia de la educación social. Universidad Nacional de Educación a Distancia, UNED, 2014

